

در درس ۷ ویژگی‌های فعل مورد بررسی قرار می‌گیرد:

زمان	انواع	مثال
ماضی	ماضی ساده: برای بیان کاری که در گذشته به طور کامل انجام گرفته است. مثال: مولانا در سال ۶۷۲ چشمان خود را فرو بست. ساختمان: بن ماضی + شناسه	رفتیم / رفتیم
		رفتی / رفتی
		رفت / رفتند
	ماضی استمراری: برای بیان کاری که در گذشته به صورت پیوسته ادامه داشته یا بارها تکرار شده مثال: ما قرن‌ها با همسایگان خود در صلح و صفا زندگی می‌زیستیم. ساختمان: می + ماضی ساده	می‌رفتیم / می‌رفتیم
		می‌رفتی / می‌رفتی
		می‌رفت / می‌رفتند
	ماضی بعید: برای بیان کاری که در گذشته پیش از کار دیگر اتفاق افتاده است. مثال: وقتی به خانه آمدی، من رسیده بودم. ساختمان: صفت مفعولی + بودم، بودی، بود، بودیم، بودید، بودند	رفته بودیم / رفته بودیم
		رفته بودی / رفته بودی
		رفته بود / رفته بودند
	ماضی التزامی: برای بیان کاری در گذشته همراه با احتمال، آرزو و الزام مثال: شاید / کاش / باید انسان متمدن مضرات خودخواهی را دریافته باشد. ساختمان: صفت مفعولی + باشم، باشی، باشد، باشیم، باشید، باشند	رفته باشیم / رفته باشیم
		رفته باشی / رفته باشی
		رفته باشد / رفته باشند
	ماضی نقلی: الف) برای بیان کاری که در گذشته انجام گرفته و اثر و نتیجه‌ی آن مورد نظر است. مثال: دانش‌آموزان موفقیت‌های بسیاری کسب کرده‌اند. ب) برای بیان کاری که گوینده شاهد آن نبوده است و صورت نقل قول دارد. مثال: سیل از کوه سرازیر شده و خانه‌ها را خراب کرده است. ساختمان: صفت مفعولی + ام، ای، (است)، ایم، اید، اند	رفته‌ایم / رفته‌ایم
		رفته‌ای / رفته‌ای
		رفته است / رفته است
	ماضی مستمر: برای بیان کاری که در گذشته هم‌زمان با کاری دیگر صورت گرفته است. مثال: داشتم، داشتی، داشت و ... + ماضی استمراری ساختمان: داشتیم برمی‌گشتیم که حسن وارد شد.	داشتیم می‌رفتیم / داشتیم می‌رفتیم
		داشتی می‌رفتی / داشتی می‌رفتی
		داشت می‌رفت / داشت می‌رفتند

زمان	انواع	مثال
مضارع	مضارع اخباری: الف) برای بیان حقایق کلی و مطالب علمی مثال: آب در صد درجه می‌جوشد. ب) برای بیان کاری که اکنون در حال انجام است: مثال: چه می‌کنی؟ کتاب می‌خوانم. ب) برای بیان کاری که در آینده انجام خواهد گرفت. تابستان آینده به مسافرت می‌رویم. (خواهیم رفت) ساختمان: می + بن مضارع + شناسه‌های مضارع	می‌رویم / می‌رویم
		می‌روی / می‌روی
		می‌رود / می‌رود
	مضارع التزامی: برای بیان کاری احتمال، آرزو و الزام در آینده مثال: ساختمان: ب + بن مضارع + شناسه‌های مضارع	برویم / برویم
		بروی / بروی
		برود / بروند
	مضارع مستمر: برای بیان کاری که هم اکنون در حال جریان است. مثال: قافله‌ی تمدن بشری به کجا دارد می‌رود؟ ساختمان: دارم، داری، دارد، ... + مضارع اخباری	داریم می‌رویم / داریم می‌رویم
		داری می‌روی / داری می‌روی
		دارد می‌رود / دارند می‌روند

آینده	آینده: برای بیان کاری که از این پس انجام خواهد گرفت. مثال: آن‌ها به مسافرت خواهند رفت. ساختمان: خواهیم، خواهی، خواهد و ... + بن ماضی	
	خواهم رفت / خواهم رفت	خواهید رفت / خواهید رفت
	خواهد رفت / خواهد رفت	خواهند رفت / خواهند رفت

شناسایی افعال به شما کمک می‌کند تا بتوانید به راحتی تکواژ و واژه را تشخیص دهید. بنابراین، نکات ذیل را می‌توان از جداول بالا به دست آورد:

ماضی ساده:

رفتم ← رفت / م

رفت ← رفت / Ø

ماضی استمراری:

می‌رفتم ← می‌رفت / Ø

ماضی بعید:

رفته بود ← رفت / ه / بود / Ø

ماضی التزامی:

رفته باشد ← رفت / ه / باش / د

ماضی نقلی:

رفته است ← رفت / ه / است / Ø

ماضی مستمر:

داشت برمی‌گشت ← داشت / Ø / بر / می / گشت / Ø

مضارع مستمر:

دارد می‌رود ← دار / د / می / رو / د

آینده:

خواهم رفت ← خواه / م / رفت

خواهد رفت ← خواه / د / رفت

۱- فعل سوم شخص مفرد ماضی ساده، استمراری و بعید، شناسه‌ی Ø دارد.

۲- ماضی مستمر دارای دو شناسه است.

۳- جزء غیر صرفی در فعل آینده، بن ماضی (مصدر مرخم) است و به آن شناسه تعلق نمی‌گیرد.

۴- فعل امر دوم شخص مفرد، شناسه‌ی Ø دارد. (بخور ← بخور / Ø)

۵- فعل «است» ← است / Ø

۶- فعل «نیست» ← ن / است / Ø